

# STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN

Boudewijnlaan 30 bus 81, 1000 Brussel  
T: +32 2 553 01 81  
F: + 32 2 553 50 76  
sariv@iv.vlaanderen.be  
<http://www.sariv.be>

Aan de heer Kris Peeters  
Minister-president van de Vlaamse Regering en  
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,  
Landbouw en Plattelandsbeleid  
Martelaarsplein 19  
1000 Brussel

|                                                                                                        |                                |                              |          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|------------------------------|----------|
| uw bericht van<br>7 maart 2012                                                                         | uw kenmerk<br>KP/RS/LDb        | ons kenmerk<br>Advies 2012/7 | bijlagen |
| vragen naar / e-mail<br><a href="mailto:eva.haevers@iv.vlaanderen.be">eva.haevers@iv.vlaanderen.be</a> | telefoonnummer<br>02 553 54 45 | datum<br>19 april 2012       |          |

**Betreft:** Briefadvies over het voorontwerp van instemmingsdecreet met de overeenkomst inzake de Internationale Opsporingsdienst en met de partnerschapsovereenkomst inzake de relaties tussen de Federale Archieven van de Bondsrepubliek Duitsland en de Internationale Opsporingsdienst

Mijnheer de minister,

Tijdens haar vergadering van 2 maart 2012 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van instemmingsdecreet met de overeenkomst inzake de Internationale Opsporingsdienst en met de partnerschapsovereenkomst inzake de relaties tussen de Federale Archieven van de Bondsrepubliek Duitsland en de Internationale Opsporingsdienst, ondertekend in Berlijn op 9 december 2011. Zij gelastte u het advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (hierna: “de Raad”) in te winnen. Na bespreking op zijn vergadering van 17 april 2012 keurde de Raad dit advies goed.

## 1. Achtergrond

De Internationale Opsporingsdienst (“*International Tracing Service*” of hierna: “ITS”), opgericht in de nadagen van de Tweede Wereldoorlog, had voornamelijk een humanitaire functie, nl. het verzamelen, rangschikken, bewaren en beschikbaar stellen van alle gegevens die betrekking hebben op Duitsers en niet-Duitsers die in Nazi-werk- en concentratiekampen gevangen hebben gezeten, en van gegevens van niet-Duitsers die tijdens de Tweede Wereldoorlog werden ontheemd. Het enorme archief heeft bijgedragen tot het herenigen van familieleden en het informeren van nabestaanden. De leiding en het dagdagelijkse bestuur kwam in 1955 in handen van het Internationale Comité van het Rode Kruis (“*International Committee of the Red Cross*” of hierna: “ICRC”) terwijl de Internationale Commissie<sup>1</sup> de werking van de ITS superviseerde.

<sup>1</sup> De Internationale Commissie bestaat uit elf vertegenwoordigers van betrokken landen. België was in 2010-2011 voorzitter van deze commissie.

De nood aan een modernisering van de ITS wordt om twee redenen aangevoeld. In de eerste plaats verliest de humanitaire functie aan belang op het ogenblik dat het aantal overlevenden van de Tweede Wereldoorlog afneemt. Om hierop in te spelen, zou de ITS moeten evolueren van een dienst met een hoofdzakelijk humanitaire functie naar een centrum van historische archieven met een wetenschappelijke opdracht. In de tweede plaats wil het ICRC zich eind 2012 terugtrekken uit het beheer van de ITS.

## **2. Inhoud van de Overeenkomst en de Partnerschapsovereenkomst**

Om aan de moderniseringswens te voldoen, parafeerden de leden van de Internationale Commissie op 17 november 2011 twee overeenkomsten m.b.t. de taken en het beheer van de ITS: (i) de overeenkomst betreffende de Internationale Opsporingsdienst (hierna: “de Overeenkomst”), en (ii) de partnerschapsovereenkomst inzake de relaties tussen de Federale Archieven van de Bondsrepubliek Duitsland en de Internationale Opsporingsdienst (hierna: “de Partnerschapsovereenkomst”).

De Overeenkomst wordt gesloten tussen België, Frankrijk, Duitsland, Griekenland, Israël, Italië, Luxemburg, Nederland, Polen, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. Zij verruimt de taken van de ITS van de oorspronkelijke hoofdplicht van opsporing naar gebieden als historisch onderzoek, onderwijs, herdenking en catalogisering. De federale archieven van de Bondsrepubliek Duitsland vervangen het ICRC als institutionele partner. De Partnerschapsovereenkomst regelt de relaties tussen deze nieuwe institutionele partner en de ITS. De federale bondsarchieven zorgen o.m. voor bijstand en advies m.b.t. het bewaren, restaureren, behouden, catalogiseren en indexeren van de archieven en documenten die in het bezit zijn van de ITS.

België ondertekende de Overeenkomst op 9 december 2011, de dag waarop deze voor ondertekening openstond. De gemeenschappen werden hiervan op de hoogte gesteld en de volmachten werden, met instemming van de deelstaten, pas nadien aan de Bondsrepubliek Duitsland, de depositaris van het verdrag, overgemaakt. Gelet op het nakende Belgische voorzitterschap van de “*International Holocaust Remembrance Organization*” (hierna: “IHRO”) ging men over tot een snelle ondertekening. Het is de bedoeling dat de Overeenkomst in werking treedt op 1 januari 2013, tenzij niet alle partijen hem tegen die datum hebben bekrachtigd. In dat laatste geval zal hij in werking treden op de eerste dag van de maand volgend op de datum van de laatste bekrachtiging. De Partnerschapsovereenkomst treedt op dezelfde dag als de Overeenkomst in werking.

## **3. Aandachtspunten voor Vlaanderen**

De werkgroep gemengde verdragen legde tijdens zijn vergadering van 17 maart 2010 het gemengde karakter vast en de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid bekrachtigde vervolgens deze beslissing stilzwijgend. Zoals de memorie van toelichting aangeeft, situeren de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap zich in de artikelen 1 (de rol van de ITS), 4 (onderzoek) en 5 (herinnering en herdenking) van de Overeenkomst. België is vanaf 6 maart 2012 voorzitter van de “*International Holocaust Remembrance Organization*” (hierna: “IHRO”). De ITS is bovendien een belangrijke wetenschappelijke partner voor de Kazerne Dossin, die in september 2012 zal geopend worden in het kader van het Belgische voorzitterschap van de IHRO. Gelet op deze ontwikkelingen, verwelkomt de Raad de prioriteit die de Vlaamse overheid geeft aan de Overeenkomst en de Partnerschapsovereenkomst. Tegelijk met de machtiging tot ondertekening, wordt ook al een voorontwerp van instemmingsdecreet met bijhorende memorie van toelichting goedgekeurd

waardoor de instemmingsprocedure kan worden versneld. Aangezien het ICRC eind 2012 zijn institutionele rol bij de ITS beëindigt, is de Raad van oordeel dat een spoedige ratificatie van belang is.

België wordt vertegenwoordigd bij de ITS door Ambassadeur Raoul Delcorde, momenteel Ambassadeur van België in Polen. De Raad wijst erop dat de aanstelling gebeurde vanuit de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken. Aangezien de Overeenkomst en de Partnerschapsovereenkomst echter gemengd zijn verklaard, vraagt de Raad om bij een nieuwe aanstelling overleg te plegen tussen de federale overheid en de deelstaten op bv. het COORMULTI-overleg. Via dit overlegkader kan tevens zowel de informatie-uitwisseling als het overleg over standpuntbepaling voor de Internationale Commissie verlopen. Gelet op het gemengd karakter van dit dossier moet er immers ruimte zijn voor de inbreng van de deelstaten.

De memorie van toelichting legt niet het verband met de herdenking van de Eerste Wereldoorlog. De Raad wijst er op dat er mogelijks interessante aanknopingspunten zijn voor Vlaanderen. Artikel vijf “gedenken en herdenken” van de Overeenkomst bepaalt dat de ITS gedenken en herdenken kan faciliteren op andere locaties op het grondgebied van partijen bij de Overeenkomst. Hoewel deze taak van de ITS specifiek verbonden is met de Tweede Wereldoorlog, kan de Vlaamse overheid nagaan of samenwerking met de ITS mogelijk is. Er zijn parallellen tussen de activiteiten van de ITS en de herdenkingsactiviteiten rond de Eerste Wereldoorlog, zoals de “*Flanders Fields Declaration*”, die de Vlaamse overheid plant. Artikel veertien, lid d, bepaalt dat vergaderingen van de Internationale Commissie kunnen plaatsvinden op de zetel van de ITS of op het grondgebied van de partijen bij de Overeenkomst. De Raad suggereert de mogelijkheid om de Internationale Commissie uit te nodigen om in de periode 2014-2018 in Vlaanderen te vergaderen. Eventueel kan men hieraan een conferentie of gedachtewisseling koppelen rond het thema gedenken en herdenken, of de band met onderwijs en onderzoek aangezien deze thema’s aansluiten bij de deelstaatbevoegdheden. De Vlaamse Regering kan overwegen de directeur van de ITS en de leden van de Internationale Commissie uit te nodigen op de opening van de Kazerne Dossin in september 2012.

#### **4. Conclusie**

De Raad gaat akkoord met het voorontwerp van instemmingsdecreet met de overeenkomst inzake de Internationale Opsporingsdienst en met de partnerschapsovereenkomst inzake de relaties tussen de Federale Archiven van de Bondsrepubliek Duitsland en de Internationale Opsporingsdienst, ondertekend in Berlijn op 9 december 2011. De Overeenkomst en de Partnerschapsovereenkomst raken aan de Vlaamse bevoegdheden. De ITS is een belangrijke wetenschappelijke partner voor de Kazerne Dossin. De Raad spoort de Vlaamse overheid aan tot het onderzoeken van mogelijks interessante aanknopingspunten met de herdenking van de Eerste Wereldoorlog. Hij vraagt ten slotte om bij de aanstelling van de Belgische vertegenwoordiging bij de ITS overleg te plegen met de deelstaten.

Hoogachtend,

(getekend)

Prof. Dr. Jan Wouters  
Voorzitter SARiV

(getekend)

Freddy Evens  
Secretaris SARiV